

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 12291 Bis. 1913.

Notificare oficială.

Incepându-se deja lucrările pentru zidirea noului edificiu seminarial și simțindu-se trebuința de a aranja în alt loc salele de prelegeri și cele de studii pentru elevii din secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan, prezentarea elevilor din secțiunea teologică se amână până la 1 Octombrie 1913, calendarul vechiu, când se vor prezenta aici spre înmatriculare și spre urmarea în ordine a cursurilor.

Elevii din secțiunea aceasta, din cauza îmbulzirei prea mari în actualul edificiu seminarial, la cerere și din motive binecuvântate vor fi concediați cu locuința și eventual și întreținerea și afară din internatul seminarial.

Aceasta se aduce pe calea aceasta la cunoștință publică spre știrea și orientarea celor interesați.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc ținută la 19 August 1913.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 12291 Școl.

Notificare oficială.

Se aduce la cunoștință publică spre știrea și orientarea celor interesați, că în secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan înscrierile se fac la termenul normal, adică în zilele de 2/15, 3/16 și 4/17 Septembrie, 1913 și prelegerile se încep în 5/18 Septembrie 1913.

Sibiu, din ședința sen. școl. ținută la 22 August 1913.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 4928 Școl.

Comunicat oficios.

În scopul de a face cu puțință, ca toți fiii bisericii noastre să se împărtășească de cele mai mari binefaceri sufletești, am hotărât, ca

de aici încolo în prima Duminecă a fiecărei luni de peste an să se ție după amiază la 4 ceasuri vechie pe seama acelor fii ai bisericii noastre, cari în altă vreme a zilei nu sunt liberi. După fiecare vechie se va ține și câte o cuvântare de învățătură, pentru ca cei de față să poată avea cât mai mare folos sufleteșc.

În acest chip li se dă prilej de mai aleasă viață creștină ucenicilor dela meserii, servitorilor și servitoarelor, precum și altor fii ai bisericii noastre. Ucenicii dela meserii sunt chiar datori să ia parte la această slujbă. Atragem prin aceasta luarea aminte a tuturor, ca să aducă lucrul acesta la cunoștința celor pe cari îi privește, îndemnându-i să se îngrijească pe această cale de cele sufletești.

Sibiu, din ședința senatului școlar ținută la 4 Iulie 1913.

Consistoriul arhidiecezan.

Politica balcanică

a Austro-Ungariei.

De Georg Fleșariu,
maior ces. și reg. în retragere.

VI.

— Articol final. —

În loc de a căuta însă să îndrepte lucrurile, să delăture nemulțămirea și nedreptățile făcute, ce fac oligarhii din Budapesta? Merg mai departe pe calea apucată și caută să-și întărească domnia exclusivă, stricând legăturile interne ale țării (și de altcum slabe) prin provocarea de nouă nemulțămiri și nouă amărăciuni la popoarele nemaghiare, astfel, că în caz de necesitate multe corpuri de armată vor trebui să fie reținute în Ungaria, pentru „susținerea ordinii”.

Voiu face amintire despre cea mai nouă ispravă oligarhică maghiară. Nu e tocmai mult, decând

ziarul mare și lătit din Ungaria „Budapesti Hirlap” a făcut destăinuirea, că guvernul ungar are de gând să prezinte la toamnă un proiect de lege parlamentului, despre înființarea unei episcopii gr. or. maghiare, acum după înființarea episcopiei gr. cat. maghiare a produs cea mai mare amărăciune la Slavii și Români din toate țările și a stricat atât de mult monarhia noastră. După ce în întreaga Ungarie nu există aproape de loc Maghiari gr.-orientali, după cum nu există nici Maghiari gr.-cat., e evident, că intențiunea e, de a se recruta și pentru această nouă episcopie credincioșii necesari pe calea actelor de volnicie și de corupțiune dintre Români, Sârbi și Ruteni.

Îngrijorat de soarta imperiului nostru cetesc aceea ce scriu ziarele românești și cele slave despre acest nou atentat ce se îndreptează în contra naționalităților nemaghiare, și aprecierile pe cari le fac ele sunt atât de aspre de nu le pot reproduce. Când s'a înființat episcopia maghiară (mai bine zis maghiarizatoare) gr.-catolică, au scris asemenea ca asprime foile românești și cele slave, de exemplu „Românul” care spunea, că „înființarea acestei episcopii maghiarizatoare, a dat lovitură de moarte alipirii Românilor față de Roma și de Viena”. Ce-și vor gândi deci acum Români, când li se pregătește o nouă lovitură?!

Căci e o lovitură puternică aceasta pentru bieții creștini, cari numai prin biserică s'au putut apăra până acum în contra maghiarizării forțate, și chiar și de biserică gr.-catolică maghiară puteau să scape, prin trecerea la ortodoxism. Dar acum se intenționează să li se iee și această posibilitate!

E de altcum treaba arhierilor ca ei să se ocupe mai din adins cu chestia; eu am atins-o numai pentru a arăta, că prin astfel de proceduri și stări de lucruri situația noastră politică devine din zi în zi tot mai critică și mai rea, astfel, că în con-

tra primejdiilor externe, cari tot mai mult amenință monarhia noastră din toate părțile, noi foarte puține forțe militare vom putea întrebuița, după cum am mai spus, fiindcă amărăciunea cea mare, care apasă popoarele monarhiei, poate să provoace mari turburări interne, tocmai în momentul când noi va trebui să ne apărăm în contra primejdiilor din afară. Și fapt e, că amărăciunea aceasta crește din zi în zi la popoarele vecine, cari au conaționalii în Ungaria, și nu mai pot tolera tratamentul la care sunt supuși aceștia din partea oligarhiei maghiare.

Judecând după dispoziția de acum a popoarelor, în caz de războiu cele două episcopate maghiarizatoare singure vor reclama rămânerea în țară (în Ungaria) a două corpuri de armată. Ei bine, pe calea aceasta vrem noi să câștigăm iarăși prietenia României și să înlănțim pe cei din Serbia și Muntenegru? Așa se prezintă în realitate asigurarea și promisiunea contelui Tisza, făcută în mod solemn când și-a ocupat postul de ministru-prezident ungar, că nu va suferi nici o aspirare a Românilor, Slavilor, Germanilor, că se va împăca cu Croații, și că va interveni în orice caz de nedreptate, fie cât de mic, dacă i se va aduce la cunoștință?!

Vedem tocmai contrarul: se înmulțesc mereu cazurile de nedreptate, de călcări de lege și mai ales condamnările și întemnițările, fără ca domnul ministrul-prezident ungar să intervină. Ba chiar el vine cu noul atentat, cu înființarea noii episcopii gr.-or. maghiare, fără a mai fi cu nici o considerare la situația tocmai acum grea și nefavorabilă externă a monarhiei!

Toate promisiunile deci, făcute de noul ministru-prezident, că va pacifica țara, va restabili ordinea, n'au fost decât frase goale, cu cari se seduce lumea. Ce e dureros însă și de regretat e faptul, că presa oficială accentuează la toate oca-

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Nr. 1. Printre popoare selbatice în Africa.

Cuprinde o privire istorică despre Africa și cei dintâi exploratori: Fenicieni, Italiani, Portugezi, Englezi, Olandezi și Danezi. Se ocupă apoi pe larg cu explorarea făcută de Edvard Schnitzer și cu toate peripețiile și obstacolele întâmpinate, precum și cu expediția exploratorului Stanley pe larg și luptele avute cu canibali. Espunerea acestor lucruri foarte interesante lasă mult de dorit. Lipsesc claritatea și nu e destul de fluent, iar limba e cam greoaie.

La o nouă editare din partea vreunui bărbat competent, ar fi de dorit să se delăture aceste lacune, cari impresionează neplăcut pe cititor, îngreunând înțelegerea.

Abstrăgând de aceste defecte de formă, broșura are o incontestabilă valoare atât instructivă cât și educativă, posedând un real fond moral.

Energia, perseverența și vitejia exploratorilor pe deoparte, curajul și solidaritatea indigenilor pe de alta sunt virtuți pilduitoare pentru sufletele tinerilor cetitori.

Din cauza cuprinsului ei cam greoiu, care pretinde multe cunoștințe apericeptive geografice — istorice și o vârstă mai coaptă pentru înțelegere, — nu o afla potrivită pentru elevii dela sate și pentru scoalele populare peste tot, ci pentru cl. I—IV gimnazială, precum și pentru adulți de ambele sexe (biblioteci parohiale).

Nr. 2. 1. Motav, Indianul ajuns în sclăvie.

Cuprinsul e următorul:

Aproape de Liberty, pe malul râului Missouri trăia un irlandez foarte bogat, Artur O'Harlyc, care avea o fată foarte frumoasă, Harriet. Lipit de el seșea un misurian Jeffrey Benville, june bogat, care se îndrăgește în Harriet. Harlyc dete odată de un indian pe moșia sa, care urmărit de 5 zile, căzu rupt de foame și osteneală, cu numele Motav Musklo. Era fiul marelui căpitan Nebraska, din seminția Pastanova. El fuse trimis ca solie la căpitanul albilor, care îi îmbătă pe soli și-i făcu robi. Motav însă fu urmărit și ajuns rob în 2 rânduri, după aceea ajunsese la Harlyc, care-l primi ca servitor. Aici câștigă simpatia fetei Harriet, ear mai târziu ajunsese contabil la moșie. Odată la un banchet dat de Harlyc vine judele Benville cu un domn Bloomington, care cum văzu pe Motav îi zise: „Acesta e negrul meu, sclavul meu”, și-l legară să-l ducă cu ei. Motav ajunsese în o colibă de negri, 4 paznici îl păziau. Harlyc scrisese guvernatorului

să-l libereze promițându-i 10,000 dolari. Suma nu era de ajuns. Viața-i era în primejdie. Se gândea cum să scape. Pe străjari nu-i putea corupe cu bani, atunci aflând de el tovarășii lui din seminția Pastanova, năvălesc asupra casei unde ere închis Motav, se încinse o luptă strașnică între paznici și negri. Harriet, amanta lui Motav, grăbește se și ia rămas bun dela iubitul ei Motav, dar fu împușcată. Motav de desperare se sinucise.

2. Un bandit. E vorba de un baron svedian S., care locuia pe insula Grăsă, la sinul Cotnic. Trăia izolat în turnul său secret. Viața lui era un mister. Ziua dormia și noaptea lucra. Avea un singur fiu de 7—8 ani, care îl dete în instrucție unui învățător cu numele Müller, rugându-l să-l învețe din religie. Toți oamenii sunt răi, și nimeni nu face bine. Împărăția lumii e a celui mai șiret, nu a celui mai bun. — Se descriu omorurile ce le făcea banditul baron în marinarii, cari poposeau pe acolo. Müller nu știa nimic de toate acestea, presupunea însă rău. Aflând odată despre mișeliile lui, fugi și-l arătă la judecătorie, care îl pedepsi la muncă silnică. —

E un monstru aci zugrăvit, care numai fură și omoară. Îl ajunge însă pedeapsa și astfel se vede dreptatea divină, — aici residă valoarea ei morală.

3. Fata din Dafin. E o poveste scurtă. Un om sărac mergând la plug se întâlnește

un corb, care-i ceru un bou, fiind flămând, să-l mănânce, zicând, că i-va face și el un bine. Omul îl dete. Dar a 2-a zi îi ceru și pe al doilea. Acasă nevasta-l certă amar. Omul plecă să caute corbul să-i facă și corbul lui un bine. Aflându-l îi ceru o morișcă, care făcea orice-i porunceai. Se întâlni apoi cu un soldat, îi luă sabia cu ajutorul moriștei, apoi câștigă un bicuș, care învia morți. Ajuns acasă făcu palat și dete ospete mari. Fu însă tradat. Împăratul trimise ostași să-l închidă. — Dar de geaba, căci el îi prăpădi pe toți, — rămânând fericit.

Piesa 1-a din broșura Nr. 2 e o istorisire dramatică plină de duioșie. În inima indianului Motav pulsau cele mai gingașe simțimente de recunoștință față de binefăcătorii sei. Iubirea ideală dintre el și Harriet e o idilă din cele mai frumoase și curate de orice gânduri profane. Deci ca fond piesa are o puternică înălțare morală asupra cetitorilor. Ear din punct de vedere al formei cade sub aceeași greșală generală a acestor publicațiuni: limbă greoaie și stil incolor.

Toate 3 piesele se pot ceti cu folos de elevii de ambe sexe din cl. IV. elem., de cei de repetiție precum și de gimnaziștii din cl. I—IV.

Nr. 3. Secretul Freriei.

Huronii și Pavni — seminții indice — trăiau în ură. Cauza era prevaricarea reci-

siunile în mod ostentativ, că contele Tisza le face toate în perfect acord cu contele Berchtold, de unde urmează că și întors se poate spune, că domnul Berchtold le face în perfect acord cu domnul Tisza. (De aceea sunt așa de bine făcute). De acord au fost deci și sunt amândoi domnii conți cu privire la înființarea episcopioilor maghiarizatoare, la introducerea absolutismului în Croația și la continuarea acestui absolutism și după retragerea lui Cuvay. Cu totul de acord au fost ei și sunt totdeauna, când a fost vorba să fie reprezentate interesele oligarhiei maghiare, în contra intereselor mari ale monarhiei întregi, în care scop am ajuns să vedem, după cum au arătat și zările din Germania, că pretutindenea în oficiile noastre externe posturile mai însemnate le-au ocupat Maghiarii, în contul celorlalte naționalități. Astfel se explică apoi falimentul nostru total în politica balcanică. De decenii nu se face la noi politică imperială, ci politică nesocotită egoist maghiară, acum și cu ajutorul bisericilor precum și cu ajutorul — cazarmelor.

De acord sunt însă astăzi de altă parte toți adevărații patrioți, că după încheierea păcii din București înfrângerea noastră e desăvârșită în criza balcanică, și cu planul său ridicol de revisuire dl Berchtold nu poate ascunde această înfrângere. De acord sunt toți, că am pierdut toate statele din Balcani și am pierdut România, iar popoarele balcanice le-am făcut de dușmane. Noi nu ne-am întins nici odată nici măcar degetul cel mic pentru a le elibera pe ele din jugul turcesc, din motivul, că pașalele turcești sunt înrudite și după sânge și după moravurile administrative cu oligarhii noștri, și atât unii, cât și alții, au trăit până acuma numai în contul și din sudoarea acelor pe cari i-au putut subjugă. Acesta e motivul, că noi nu ne-am mișcat de loc în vara anului 1910, când 20.000 de Albanezi răsculați ca să se scape de jugul sclăviei, au trebuit să plătească cu viața această cutezanță a lor. De acord suntem mai departe toți, și convinși suntem, că avem să mulțumim pierderile din Balcani exclusiv politicele rele oligarhice maghiare interne și externe, de care spre nefericirea imperiului și a popoarelor sale se pare că nu putem scăpa nici în viitor. Dar de acord suntem în fine toți, că odată totuși trebuie să se pună capăt acestei politici. În scopul acesta e însă necesar, înainte de toate, ca în ministerul de externe din Viena și expositurile sale din afară să se afle

puși oameni, cari poartă la inimă în prima linie interesele monarhiei întregi și binele tuturor popoarelor ei. În pozițiile acestea înalte și însemnate să fie puși numai oameni, cari dau garanță, că nu vor face politică îngustă națională maghiară, dar nu fac nici politică germană, română, slavă, ci numai o conștiință politică bună și folositoare pentru monarhia întreagă. Asta e singura cale, pe care vaza și prestigiul monarhiei noastre mai pot fi salvate.

Dela „Asociațiune“.

Raportul general al comitetului.

(Fine).

Biblioteca Asociațiunii, în cursul anului 1912, s'a oprit cu 365 opere în 405 volume. La sfârșitul anului 1912 biblioteca a avut 6816 opere în 8709 volume și 31 cărți. Depozitul de cărți a crescut cu broșurile din „Biblioteca populară a Asociațiunii“ din 1912 și cu alte cărți cumpărate sau primite în dar de Asociațiune și anume: 100 ex. A. Ciura, Amintiri; 100 ex. I. Agărbiceanu, Schițe și povestiri; 1000 ex. G. Barițiu, Articole, publicate de Dr. I. Lupaș cu prilejul inaugurării bustului lui G. Barițiu; 1000 ex. O. Goga, Însemnările unui trecător; 1000 ex. Dr. I. Mateiu, Din carnetul unui dascăl; 1000 ex. I. Enescu, Cooperativele sătești; 500 ex. Dr. I. Lupaș, Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna. Serierile dior Goga, Dr. Mateiu, Enescu și Dr. Lupaș au fost cumpărate și donate Asociațiunii din partea dlui V. Stroescu. Asociațiunea a împărțit din ele gratuit bibliotecilor populare, parohiale și școlare. La sfârșitul anului 1912 erau în depozit 82,008 volume și broșuri și 1916 colecții din revista Transilvania.

Lucrările de aranjare și de catalogare pe fișe după materii ale Bibliotecii sunt terminate. S'a întocmit și un regulament al Bibliotecii, pe care avem onoarea a vi-l prezenta spre aprobare.

Colecțiile Muzeului, în cursul anului trecut, s'au sporit cu 578 obiecte parte cumpărate, parte donate. Cele mai multe s'au adus dela expoziția etnografică din Bicaș, aranjată cu ocazia adunării de constituire a despărțământului Giurgiu. Obiecte prețioase a mai primit Muzeul dela dna Eugenia Sanziana Pop din Hațeg și Victoria Filipan din Năsăud.

Lucrările de catalogare și de aranjare s'au continuat în condițiuni multumitoare. Catalogul pe fișe e terminat și sperăm că, în anul viitor, se va putea tipări primul catalog ilustrat al Muzeului Asociațiunii, cuprinzând secția etnografică. O aranjare definitivă a obiectelor din Muzeu nu se va putea face, până când nu vom avea mijloacele materiale necesare, ca să se comande dulapuri speciale și până când nu se vor completa obiectele din unele secțiuni și ținuturi, cari sunt slab reprezentate.

Muzeul se luptă cu multe greutăți, cari nu sunt ușor de învins. În lipsa mijloacelor materiale înaintează încet și întârziat, deoarece o muncă sistematică pretinde angajarea de oameni specialiști și mari cheltuieli.

Din anuarul școlii, anexat la acest raport, amintim următoarele date: în anul

școlar 1912/13, în cele patru clase civile și în cursul complementar, au fost înscrise 127 eleve. Dintre elevele înscrise s'au prezentat la examen și s'au promovat 121 de eleve. Cursurile s'au început la 1 Septembrie 1912, iar examenele dela sfârșitul anului s'au ținut dela 21—28 Iunie 1913.

Corpul didactic se compune din directorul școlii, 1 profesor definitiv, 2 profesore definitive, 1 profesor ordinar provizor, 2 profesore suplinitoare, 2 cateheți și 8 instructori și instructoroare.

În internat au fost adăpostite 90 de eleve, față de 72 din anul trecut școlar.

Internatul a fost condus și supravegheat de o directoare interimară, două guvernante și trei bone. Internatul a avut și un medic de casă. La sfârșitul anului s'a ales o nouă directoare în persoana dsoarei Valeria Greavu.

Încasările bugetare ale școlii au fost de K 64,121, iar cheltuielile de K 69,565-77; prin urmare școala a avut un deficit de K 5,444-77, care trebuie acoperit din fondul general. Deficitul a fost cauzat îndeosebi de scumpirea alimentelor și de angajarea unor noue forțe de muncă, neprevăzute în buget.

În ce privește averea Asociațiunii, avem onoarea a Vă raporta, că anul 1912, se poate considera multumitor, după cum se poate vedea din socotilele anexate sub XVI, întrucât venitele arată un plus de K 7,873-84 peste preliminar. Venitele au fost, în total, K 68,912-54, iar cheltuielile de K 66,806-30, adică cu 6,402 30 peste preliminar.

Averea totală administrată de Asociațiune, la sfârșitul anului 1912, era K 1.240,980 34, din cari subtrăgând pozițiile transitorii de K 55,066-40, rămâne o avere curată de K 1.185,913-94. Averea Asociațiunii arată deci o creștere de K 86,588 07 față de anul 1911, provenită din noile fundațiuni primite în cursul anului și din creșterile normale ale fondurilor și fundațiilor administrate de instituțiunea noastră.

Dela ultima adunare generală, Asociațiunea a primit o nouă fundațiune dela fericitul Simeon Balomiri din Sebeșul-săseș, care a testat K 4000 pentru burse pe seama tinerimii. S'a anunțat o fundațiune și dela fericitii Nicolae Rus și soția Cornelia Man, cari și-au lăsat întreagă averea pentru o fundațiune, din care să se împartă burse elevilor dela școalele medii și studenților universitari.

Pentru fundațiunile: Dr. G. Anca, fundațiunea Balomiriană, Dr. Ioan Nichița, Sîndonia Munteanu, Dr. Grigorie Săndeanu și George Filip s'au făcut litere fundamentale și s'au înaintat spre aprobare Ministerului de culte și instrucțiune publică. S'a întocmit un regulament și pentru fondul Nic. Densușianu.

Proiectul de buget pe anul 1914 e anexat la acest raport. În acest proiect s'a luat pentru școala civilă de fete o subvenție anuală de K 6000, încheind bugetul cu un profit numai de K 1,097-50.

La acest loc amintim că greutățile financiare cele mai mari cu cari se luptă Asociațiunea, sunt a se datori școlii civile de fete, ale cărei socoteli se încheie în fiecare an cu un deficit de mii de cor. În ultimii doi ani școlari acest deficit se urcă la suma considerabilă de K 18,244-18.

În ce privește fondurile și fundațiunile din anii trecuți, date destinațiunii, avem onoarea a Vă raporta, că venitele lor s'au întrebunțat conform literelor fundamentale. Celelalte fundațiuni se găsesc în cursul lor normal.

După aceste informații, mai amintim că comitetul central, dela ultima adunare generală, a ținut 15 ședințe, în cari a rezolvat afacerile curente, cari, în înțelesul statutelor și regulamentelor, cad în sarcina sa.

În special s'a ocupat cu chestiunea clădirii căminului studențesc din Cluj, care s'a discutat și în presă și despre care ne permitem a Vă prezenta un raport special.

Comitetul central și secțiile științifice-literare s'au ocupat și cu propunerile întrate la adunarea generală din anul trecut, rezolvându-le după posibilitate.

De încheiere Vă raportăm, că în ziua prezentării acestui raport expiră mandatul prezidiului și al comitetului central ales în 1910 și 1911. Mulțumindu-vă pentru încrederea ce ne-ați arătat, Vă asigurăm că, în marginile mijloacelor „Asociațiunii“ și a puterilor noastre, ne-am dat toată silința să servim cu devotament interesele primei noastre instituțiuni culturale.

Conform dispozițiilor Statutelor, comitetul roagă onorata adunare generală:

a) să ia act cu aprobare de cuprinsul raportului general;

b) să dea expresie durerii sale pentru pierderea membrilor decedați dela ultima adunare generală;

c) să mulțamească tuturor binefăcătorilor, cari au făcut donațiuni pentru așeză-

mintele instituțiunii noastre și pentru scopuri culturale urmărite de Asociațiune, în special dlui V. Stroescu;

d) să aprobe darea de seamă a comitetului central despre gestiunea financiară a anului 1912 și să deie comitetului central absolut pentru această gestiune;

e) să aprobe proiectul de buget pe 1914;

f) să aprobe „Regulamentul pentru folosirea bibliotecii și a sălii de lectură“;

g) să aleagă prezidentul, viceprezidentul și comitetul central pe un nou period de trei ani;

h) să fixeze locul pentru adunarea generală viitoare.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“, ținută în 16 Aug. 1913.

Andrei Bărsanu, Oct. C. Tăslăuanu,
prezident. secretar.

Cronică pedagogică.

Jean Paul ca pedagog.

de Dr. C. Papuc, Săcele.

(Urmare).

În decursul celor 5 ani primi stă educația în mod natural în mâna mamelor. Tatăl nu prea poate, în urma oficiului sau ocupației sale, să se consacre educației copiilor săi. (Afară doar de moșier și preot). De altfel în clasele mijlocii mai buni educatori sunt bărbații; în cele înalte, mamele, căci ele posed adeseori o cultură mai întinsă ca bărbații. Propteaia mai sigură pentru educația ce o îndeplinește femeia, este iubirea ce i-o arată bărbatul, iar asprimea acestuia în educație să fie întregită prin blândețea ei. „Numai amândouă sexele desăvârșesc în creștere genul omenesc. Bărbatul stimulează puterile, iar femeia ține măsura și armonia lor“.

Farmecul etern al dragostei de copii ar trebui să însușătească mai mult decât orice pe mame, îndemnându-le cu atât mai vârtos la împlinirea menirii lor de a asigura viitorul senin al neamului omenesc prin creșterea îngrijită a copiilor. De aceea mult se miră autorul Levanei, cum nu-și îndeplinește sfânta misiune pământească tocmai mamele din clasele mai înalte, care n'au să se lupte cu poverile vieții casnice, cărora tocmai contactul cu proprii copii li-ar alunga plictiseala neocupației. „De desprețuit este o femeie, care se plictisește având copii“.

„Dacă femei din clasa înaltă cred că educația nu e vrednică de a fi prețuită, ele nu merită stimă, când își încredințează copii îngrijirii servitoarelor și doicelor. Femeile înzestrate dela natură cu răbdare, farmec, blândețe, dragoste pentru micuții ce le prefer înaintea taților, să nu-și exerciteze asupra lor această influență?“ „E adevărat, continuă poetul, că jertfele femeii sunt puțin amintite și recunoscute. Măle de nopți de veghe, prin cari o mamă dă statului un om deplin, sunt uitate. Secol după secol, trimet femeile în lume nenumite și nerăsplătite oameni distinși, fără ca să se afle un scriitor, care să amintească de Cornelia, pe când de Grachi se vorbește atâta“. Însă față de această lipsă de atenție involuntară se induce într'un mod deosebit de fin psihologic în Levana, că „mama care a educat corect, nu va fi nici când uitată. În inima copilului ei trăiește grija și osteneala sa. Cine își aduce aminte de copilăria sa, se cugetă și la buna lui mamă, și numai când ar putea fi uitate aceste cele mai frumoase clipe ale vieții sale, s'ar putea uita și mama lui“.

Natura copilelor (l. c. §. 81—83). Educația lor e cu atât mai importantă pentru mame, cu cât ea durează până ce fetele părăsesc casa părintească. Pe copil îl crește lumea: școala, universitatea, călătoria, cărțile; fata e așa zicând numai produsul mamei. Natura bărbatului este mai mult rațională, cea a femeii mai mul sentimentală. În această privință se aseamănă cea din urmă mult cu natura copilului. Aceaș simplitate naturală, acelaș spirit fin de observare, violență și liniște, iritabilitate și trecere iute din intern la extern. Până când bărbatul se interesează de lucruri și de noțiunile lor, până atunci femeia de apariția lor și de persoane. „S'ar putea numi femeile mai mult naturi poetice, bărbații naturi filozofice“. Bărbatul are 2 Eu-ri, femeia numai unul, și are nevoie de cel strein pentru a și-l vedea pe al său. Ea cetește mai bine în inima altuia, decât în a sa. — „Ea e mai mult poezie și filozofie, decât poetă și filozoafă“. Cu cât mai corupt a fost un veac, cu atât mai mult fură desprețuite femeile. În vechime ele erau bagatelizate. În evul mediu deosebit de stimate, azi ele sunt mai mult reflexiv stimate morale a bărbaților. În natura femeiască nu predomină nici o putere. „Pe bărbat îl mână pasiunea, pe fe-

proacă a locurilor de vânat. Șeful Pavnilor era „Soimul înțelept“, care era viteaz și drept. Acesta condamnă odată la moarte pe un Pavn pe „Pardosul iute“, fiindcă omorâse un Huron, dar scăpând acesta cu viața la 2 probe, Soimul înțelept dăte ordin a se face foc sub el să ardă. Atunci veni un viteaz Huron ca sol al „Râsului viclean“ și ceru liberarea și estradarea criminalului, ceea ce se și făcu. Indată află Soimul că cel liberat e fiul seu, iute se duse în tabăra dușmană la Râsul viclean și-i ceru înapoi pe Pardosul spunându-i, că-i fiul seu. Dar nu se învoi acela. El însă văzând pe fiul seu, îi descoperi, că i-e tată, și el și fugi indată cu tatăl seu și scăpă de moarte. Urmează acum răsunarea. Huronii se aliază cu albi, cari aveau ură pe Pavni, fiindcă un Pavn a omorât un colonel alb, și pleacă contra Pavnilor. Pe drum îi întreabă albi pe Huroni: unde e secretul Preriei, dar ei nu le descoper. Pavni e biruitori la toate atacurile contrariilor. În luptă pică și Soimul strâpuns de Râsul viclean, — dar Pardosul îi jură resbunare, — se repede asupra lui și-i aruncă în valurile râului. Râsul se ridică înainte de a se cufunda și arată matorului albilor unde e secretul Preriei. Acesta era o peșteră adâncă. Albi năvăliră înăuntrul ei și văzură un moșneag în haine regesti, ținând de mână o fată de toată frumsețea. Era Mataula, regele țării, care a ascuns ca să curme luptele dintre albi

și negri. Bătrânul află cine a fost trădătorul și era foarte mâhnit. Maiorul albilor vrea să răpească fata. — Ambele semintii se aliază în lupta contra albilor. Mataula aruncă în aer peștera și toți mor sub stânci. Mai târziu un avar aflând de bogățiile îngropate, a încercat să le desgroape. Îi succese a face o spărtură, prin care văzu aur, diamant etc., — dar în momentul următor, explodară gazurile și din nou se prăbușiră stâncile, îngropând pe avar.

E de remarcant în piesă: eroismul, disciplina, autoritatea și solidaritatea, precum și loialitatea și dreptatea luptătorilor, însușiri cari fac o bună impresie în cetitori. Se pot ceti de elevii din cl. IV elem., și dela școala de repetiție, precum și de cei din gimnaziul inferior.

Nr. 4. Mungo regele sclavilor.

Cuprinde o pagină tristă din asupririle continue, ce le îndurau sclavi negri dela boeri în America de sud. Mister Shatte, moșier bogat avea peste 200 negri ca sclavi. Atât el, cât și soția sa și mai vârtos fca lor Elena tratau contra obiceiului — bine cu sclavii. După moartea primei soții, se căsătorii boerul din nou. Soția a doua era o femeie rea și cu fata și mai vârtos. Însă cu sclavii.

(Va urma).

mea pasiunile, pe acela un curent, pe aceasta vânturile.

Ceea ce e totuși mai frumos și mai înalt în ființa ei, este iubirea. Copilul din cea mai fragedă vârstă e înconjurat de iubirea mamei, care tot crește, fără a fi răsplătită. Ba se întâmplă, că tocmai lipsa și necesitatea copilului mărește iubirea ei, care adesea își iubește copilul cel mai stricat mai mult. Un contrast la această dragoste prezintă contrariul ei, ura potențată a femeii. Dacă domnul se mânia pe servitori, stăpâna îi chinuie. Romanele își înăpău sclavele cu ace, din cauza unei mici neglijențe.

Insușirile diferite ale femeii se pot corect judeca în strânsă legătură cu menirea sa naturală, de mamă. „Natura a menit femeia nemijlocit de mamă, și mijlocit ca soție”.

Se întreabă însă autorul Levane, ajunge ca copilele să fie crescute numai de a fi mame și educatoare, — n'are să se pună pond și pe o cultivare generală „de om” a lor? — „Menirea de mamă — răspunde el, (l. c. IV. 4. § 89—100), sau cea de soție n'are să coplesască sau să înlocuiască pe cea de om; ea are să fie mijlocul, iar nu scopul. Precum stă omul deasupra sau înaintea artistului, poetului, eroului, așa și deasupra mamei”. Și dacă natura pare că contrazice acest principiu, făcând din femeie mamă (din Weiblichkeit — Mütterlichkeit —), educatorul are totuși să îngrijească mai întâi de ceea ce-i omenesc în copile, pe când ceea ce constituie particularitățile de mamă să fie mai târziu dezvoltate. Mai întâi recomandă Jean Paul o deosebită îngrijire a copilelor în privința sentimentelor. „Mama să cruțe și să aștepte orice sentiment gingaș și cald, pe care-l vor aduce și-l vor forma anii dela sine”. Ea să nu se amăgească cumva de senzibilitatea ficelilor sale.

„Nu păcătuieți, mamele! învățând pe fete a-și face inima momeală de măritiş și instrument de vânat bărbat”. Mai ales să se îndrumeze la timpul său fantazia capetelor prin cultivarea senzului practic al vieții, ca și a cunoștințelor necesare. De cea mai prețuită valoare sunt expunerile lui Jean Paul în privința moralității copilelor, care se bazează pe moravurile ce le vede, pe exemplele din jur. Până când exemplul rău are un efect dezastruos pentru băiat, asupra fetei lucrează numai cel bun. Cruzimea, imoralitatea, violența să nu atingă ochiul și urechea ei. Mama să nu-și piardă din ochi copila, „căci după datina veche la biserică băieții mergeau în urma tatălui, fetele înaintea mamei, pentru a le avea pururea în vedere”.

O poziție analogă lui Rousseau ia Jean Paul față de pensionate. Părioții, frații sunt societatea cea mai potrivită pentru fete, dar nu pensionarele, unde mai lesne se propagă slăbiciunile și defectele, decât calitățile femeiești. Luxul, orgoliul propriu, gelozia, intriga etc. prind mult mai curând între cele de o etate. (Va urma).

Conferențele preoțești.

Convocare.

Convocă conferența preoțească din protopresbiteratul Sebeșului, pe Luni în 16/29 Septembrie a. c. în școala noastră din Sebeș cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. La 8 ore invocarea Duhului Sfânt, predică pentru Duminică după I. sf. Cruci, despre necesitatea împlinirii datorințelor creștinești (combaterea pornirilor contrare, — intelectuali, semidocti) de Ioan Dușe, preot în Călnic.

2. Deschiderea și constituirea conferenței.

3. Ordinațiuni consistoriale.

4. Rapoartele preoților despre împlinirea îndrumărilor din pastorală a hiearească Nr. 7989/1909.

Rapoartele acestea, cari cu omiterea repetițiilor au să cuprindă numai rezultatele nouă sau greutățile întâmpinate, să se înainteze aici cel mult până la 8/21 Septembrie a. c., tot așa și

5. Rapoartele conducătorilor grupurilor religioase.

6. Dare de seamă asupra broșurei „Taina Pocăinței” de preotul Ioan Hanzv, de Dr. S. Stanca, preot în Sebeș.

7. Tema: Credința și cultura (Cultura adevărată se bazează pe credință. Cum se urmeze preoții față de pornirile tot mai dese întru neîmplinirea datorințelor religioase) de Eugen Îmbăruș, preot în Ohaba.

8. Îndrumări în purtarea oficiului parohial.

9. Propuneri.

10. Stabilirea programului pentru conferința anului viitor.

Sebeș, 20 August (2 Sept.) 1913.

Sergiu Medean,
protopop.

Conferențele învățătoarești.

Convocare.

În sensul ordinului consistorial dto 14 Martie a. c., Nr. 3642 școl. prin aceasta convocă pe toți învățătorii dela școalele noastre din protopresbiteratele: Sebeș—Alba-Iulia, la conferința cercuală, care se va ține în școala din Sebeșul-sădesc, la 8 și 9 Octombrie 1913 st. n. pe lângă următoarea

ORDINE DE ZI:

1. În 8 Octombrie la 8 ore a. m. invocarea Duhului sfânt, la 9 ore a. m. discurs de deschidere din partea comis. consist.

2. Metoadele, după cari s'a predat și după cari se predă azi limba maghiară în școalele noastre, de A. Duvlea și E. Comanescu.

3. Limba maghiară (lecție practică și o tratare teoretică în legătură cu planul de învățământ): în cl. I. proponent Vas. Zdrenghea, în cl. II. proponent I. Goța și I. Jurca, în cl. III. proponent I. Bădila și I. Stan, în cl. IV. proponent G. Ghișoiu și L. Bucur, în cl. V. proponent P. Opincar și Sim. Lazar, în cl. VI. proponent A. Răurean și N. Borza.

4. În 9 Octombrie la 8 ore a. m.: Manualele de limbă maghiară din școalele noastre și modul lor de întrebuințare, de Daniil Ordean.

5. „Care ar fi metoda cea mai potrivită spre a satisface cerințelor art. de lege XXVII. din 1907 cu privire la propunerea limbii maghiare, ținând în același timp seamă de scopul general al învățământului și de caracterul special al școalelor noastre”. Tema aceasta o vor ține, conform îndigitaților din circularul consistorial, acei învățători, cari vor se concureze la premiul Andrei Bărsăneanu de K 240.

6. Mișcarea pedagogică-literară în ultimul an școlar, de I. Dobre și S. Cotoară.

7. Raport despre starea învățământului din cerc de I. Pavel și Em. Comanescu.

Sebeș, 26 August n. 1913.

Sergiu Medean,
comisar cons.

Serate de ale meseriașilor nostri.

Ultima ședință literară a „Reuniunii sodalilor români” din Sibiu s'a ținut în 28 August n. fiind prezidată de viceprezidentul reuniunii, dl G. Poponea.

După citirea protocoalelor administrative, luate în ședințele comitetului, dl Poponea în cuvântul de deschidere, vorbește despre unele întâmplări, în legătură cu activitatea reuniunii. Anunță că prezidentul reuniunii, dl Victor Tordășianu, lipsește din Sibiu, fiind dus pentru întremarea sănătății sale.

Constată apoi cu durere, că membrul pe viață al reuniunii, bătrânul Ioan Vișa, a încetat din viață în Blaj. Cât a trăit, mult a muncit bătrânul Vișa și din agoniseala proprie multe fapte nobile a făcut, și a uscat multe lacrimi cu ajutoarele ce le-a dat săracilor. Pentru „Reuniunea sodalilor români” a jertfit totdeauna când era trebuintă, pe lângă altele făcând și o fundație pe seama reuniunii în sumă de 2000 cor. Membrii corului reuniunii, — în semn de pietate, i-au petrecut rămășițele pământești dela gară până la cimiterul greco-catolic.

Dl Poponea, — în linii generale, — schițează biografia acestui venerat bătrân, aducându-l ca model generației de azi, iar la urmă propune ca publicul azistent să respecte memoria răposatului și să-și exprime condolențele prin sculare.

Se referă apoi la activitatea reuniunii, spunând că comitetul a hotărât ca în sezonul de toamnă reuniunea să dea un concert împreună cu teatrul. Apelează la binevoitorul sprijin al coristelor și coriștilor de a participa regulat la probe, ca astfel reuniunea, fără multe piedeci, să-și poată ajunge nobilul scop ce urmărește. Vorbește în rezumat despre petrecerea de vară ce a aranjat-o reuniunea în pădure, iar la urmă declară ședința literară deschisă.

Din programul variat remarcăm pe dl I. Stanciu, care a cântat românește foarte dragute, acompaniat la pian de fetele dsale; d-șoara E. Miclea a executat la pian unele compoziții naționale; dnii M. Neagu, St. Vlad V. Petrașcu și G. Cătoi au cântat câte-o doină sau romanță; A. Muntean a recitat „Veghea” de Rosetti; V. Șerban „Peneș Curcanul” de V. Alecsandri, și El. Măgean a citit unele spicuri din întâmplările zilnice, iar la urmă a recitat pe „Noham” de Speranță.

Ședința viitoare se va ține în 25 Septembrie n.

Elin Gruia

NOUTĂȚI.

Monarhul la Viena. Maiestatea Sa împăratul și regele nostru și-a terminat vilegiatura dela Ischl și astăzi Luni se va întoarce la Viena.

Călătoria regelui spaniol. Din Madrid se scrie, că regele Alfonso are să călătorească în Noemvrie la Viena.

Dispariția patriarhului Bogdanovici. Înainte cu trei săptămâni sosise la băile din Gastein patriarhul dela Carlovitz, Dr. Lucian Bogdanovici. Prelatul nu se simțea bine, era foarte deprimat, și trăea cu totul retras, făcând singur excursiuni pe dealurile și văile romantice din împrejurime. Luni trecută a plecat earăși pe muniți, și anume pe niște locuri sălbatice, unde nici turiștii cei mai îndrăzneți nu cutează să meargă fără călăuz. În zădar a fost făcut atent la pericolul extraordinar ce-l așteaptă, patriarhul a pornit totuși singur. Seara avea să se întoarcă la hotel. Nu s'a întors însă nici Luni, nici Marți. Până acum acum aplecat două expediții de salvare, să caute pe cel dispărut, — dar nu l-au găsit. Se crede, că patriarhul nici nu va mai fi găsit în viață.

Învățați poloni în Ardeal. Mai mulți membri ai academiei polone de științe și profesori universitari fac o călătorie prin Ardeal, ca să cerceteze bibliotecile și arhivele din țara noastră. Afară de orașul Alba-Iulia, unde au sosit în săptămâna trecută, vor vizita Clujul, Brașovul, Sibiu, Mediașul și Sighișoara. Excursiunea de studii va dura până în primele zile din Octombrie și se va continua în anul viitor.

Știre teatrală. Trupa de sub direcțiunea dlui Victor Antonescu, artist dramatic din capitala română, a obținut concesiune dela ministrul de culte ungar pentru a da o serie de reprezentațiuni în orașele din Ardeal și Ungaria cu poporația românească. Repertoriul e compus din piesele lui Caragiale, Alecsandri ș. a. Din trupa dlui V. Antonescu fac parte artiștii Iancu Breșeanu, C. Mărculescu, dna Maria Ciucurescu, M. Antonescu și alte talente remarcabile. O parte din beneficiul turneului va fi destinată pentru fondul ziaristilor.

Nu se mai dau titluri de nobil. Din Stuttgart se anunță, că regele a sistat cu 1 Septembrie 1913 acordarea titlurilor nobiliare pe întreg teritoriul regatului Württemberg. Titlurile obținute până la data aceasta rămân și mai departe în valoare.

Ajutor inundațiilor. Banca austro-ungară a votat un ajutor de 30 de mii coroane pentru inundații din Ungaria.

† **Elena Adamovici**, după un morb scurt și greu și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 3 Septembrie 1913, noaptea la 2 ore, în al 56-lea an al vieții sale. Rămășițele pământești ale decedatei s'au așezat spre vecinică odihnă în 5 Septembrie 1913 st. n. la 5 ore p. m. după rîitul bisericii gr.-or. rom. în cripta familiară din cimiterul de lângă biserică gr.-cat. din Sibiu. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

La polul nordic. Se vestește din Paris, că Iuliu Payer, fiul descoperitorului țării „Francisc Iosif”, a plecat Marți din portul San-malo în expediție polară. Payer e însoțit în drumul său de câțiva savanți francezi. Corabia sa poartă numele de „Francisc Iosif”.

A murit „regele librarilor”. La niște băi engleze a răposat Alfred Bernard Quoritsch, cel dintâi librar și anticar al Angliei. Pretutindeni era cunoscut sub numele de „rege al librarilor englezi”. A făcut un mare comerț cu cărți scumpe și rare. Într-o călătorie a sa în Grecia a găsit o comoară întregă de cărți dintre cele mai prețioase. Tot el a vândut biblia Mazarin cu 135 de mii coroane. Presa străină aduce răposatului multe elogii.

Grațiați. Alfonso, regele Spaniei, a semnat un ordin, prin care grațiează șase osândiți la moarte. Între cei grațiați se găsește și atentatorul Sancho Allegre.

Artistă care zboară. Iulia Marchal, dela opera comică a Parisului, a stabilit un record cu totul nou. Joia trecută a sburat cu aeroplanul lui Leblanc din Deauville la Cabourg, unde a cântat pe Tosca. Vineri a sburat îndărăt la Deauville, a făcut o baie în mare și a luat parte la un concert; ear Sâmbătă după amiază, împreună cu aviatorul Leblanc, a sburat la Paris și seara a jucat în opera de acolo.

† **Teodor Todoruț**, stud. în VII cl. gimnazială, după lungi și grele suferințe, împărțit cu sfânta taină a muribunzilor, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 5 Sept. n. la 9^{1/2} ore a. m. în etate de 20 ani. Osămintele pământești ale defunctului s'au așezat în cimiterul bisericii gr.-or. române din Butene, spre odihnă vecinică ieri în 7 Septembrie la 2 ore p. m. Odihnească în pace!

Aparatul de stabilizare al lui Blériot. Aviatorul francez Pegoud a încercat zilele trecute aparatul de stabilizare inventat de Blériot. Încercarea îndrăzneată a izbutit deplin. Pegoud s'a înălțat în aer la câteva sute de metri, și acolo aeroplanul s'a întors în jurul osiei sale, așa că cei de pe pământ vedeau cum aviatorul, fixat în șeauă, atârna cu capul în jos. Aparatul a rămas stabil și în poziția aceasta. Astfel Blériot a deslegat problema de a construi o mașină, care să se poată cărmui cu deplină siguranță.

Teatrul femeilor. O interesantă probă se va face în curând la Londra, care va fi probabil imitată și în alte părți. În Octombrie are să se deschidă adevărat „teatrul femeilor”. Ținta întreprinderii este, să se prezinte piesele, a căror acțiune se ocupă cu situația anormală a femeilor din societatea contemporană. Primele piese ce se vor juca, sunt „Mănușa” de Björnson, „Femea singură” de Brieux și „Dreptul electoral pentru femei” de Elisabeta Rodin. Pentru executarea planului s'a angajat o ligă, care însă protestează energic, că ar avea legături cu sufragetele. Liga aceasta are peste 700 de membri, actori și actrițe, și sperează că teatrul va aduce mai bune servicii cauzei feminine, decât excesele sufragetelor engleze. Teatrul va fi prima întreprindere de felul acesta, condusă de femei.

Vendetta după 40 de ani. O istorie caracteristică pentru moravurile italiene se vestește din Roma. Țăranul sicilian, Salvatore Amoroso, a omorât în 1873 un vecin, cu care trăise în neînțelegere. Tribunalul din Palermo l-a condamnat la muncă silnică pe viață. Osânditul, având în temniță o purtare exemplară, după o robie de 35 de ani a fost liberat condiționat. Întors în sătulețul său, bătrânul trăea retras și liniștit la casa unei surori, și nu făcea rău nimănui. Într-una din sări a bătut cineva la ușa bătrânului și l-a chemat afară. Îndatăce s'a ivit omul din odae, a răsunat o împușcătură, și bătrânul nimerit în inimă a căzut fără suflare. Ucigașii nu erau alții, decât nepoții vecinului omorât înainte cu 40 de ani.

Teatru în Sibiu. Faunul, reprezentat alaltăieri, este o comedie fantastică, în care se satirizează defectele fizice și morale din așa numita „lume bună”. Zeul câmpenesc, Faunul naiv și lipsit de maniere, își ia numele de „prințul Sylvani”, și face de răs minciunile convenționale și slăbiciunile observate la această societate, care se depărtează tot mai mult de adevăr și de legile naturii. Comedia, al cărei autor este Eduard Knoblauch, n'a izbutit în patria sa, în Londra; deși era foarte bine jucată, englezilor nu li-a plăcut. Cu atât mai mare succes a obținut pe alte scene. În Sibiu a fost bine primită; în deosebi rolul principal, care cere nu numai talent dramatic, ci și elasticitate gimnastică, a stors multe aplauze. — Opera „Primașul țigan” se dă astăzi, Luni seara, a treia oară. Conține arii bogate în melodii, figuri interesante și numeroase dansuri. Marți se reprezintă *Doamna Președintă*, farză franceză în 3 acte. Începutul la orele 7 și jumătate.

Bioscopul Apollo de pe piața Hermann va reprezenta Luni și Marți în 8 și 9 Septembrie n. 1913 următorul program: Cură radicală, umoristic. Telepatia, dramă. Palco și cănele de poliție, umoristic. Zădire artistică în Azia-mijlocie, după natură. Cel perdut, dramă în 2 acte. Film de 1000 metri lungime. Mireasa romantică, umoristic.

Cărți și reviste.

Curs de economie, noțiuni despre grădinărit, economia câmpului și a vitelor șcl., întocmit pentru clasa V și VI a școlilor primare, de Ioan Georgescu, învățător dirig. em. Ediția V revăzută, cu 73 ilustrații în text. Brașov, editura libr. Ciurcu, 1913. Manual aprobat de ministeriu. Prețul 72 fl.

Câteva observări critice dela adunările învățătoarești. Comunicate de Ioan S. Pavlea, învățător. Cărticică scrisă pentru învățători. Se poate cere dela editorul Alesandru Anca, Gherla (Szamosujvár). Prețul 50 fileri, plus 10 fileri porto.

Nr. 11,248 Plen. 1913.

(247) 1—3

Publicațiune.

Consistorul arhidiecezan gr.-or. român din Sibiiu, dă în întreprindere pe 6, eventual pe mai mulți ani

„Hotelul Orient“

din Sibiiu, Piața Hermann Nr. 8, zidit cu tot confortul din nou cu 60 camere pentru pasageri, mobilate cu mobila cea mare, locuință pentru hotelier, pentru personalul de serviciu și Restaurant, toate provăzute cu încălzire centrală, garaje pentru automobile, și alte apartinente necesare, ghețar etc. — cu începere din 1 Decembrie 1913, eventual 1 Ianuarie 1914.

Oferenții să-și înainteze ofertul la subscrierul Consistor până la 15 Octombrie 1913, arătând condițiunile sub cari vor să ia hotelul în întreprindere.

Oferte închise, sigilate și provăzute cu timbru de 1 cor. se pot face și separat numai pentru hotel, sau numai pentru Restaurant.

Oferenții vor depune vadiu de 2000 coroane garanție, iar celce rămâne antreprenor va întregi vadiul la suma egală cu 1/2 arândă anuală, în hârtii de valoare acceptabile, ori libel de depunere, care va rămânea în cassa-consistorului până la expirarea contractului, având antreprenorul dreptul la interese.

Ofertele se deschid la 3 zile după expirarea termenului și în acest timp se va decide asupra ofertelor intrate, respective se va alege arândatoarele.

Sibiiu, din ședința plenară a consistorului arhidiecezan, ținută la 22 August (4 Septembrie) 1913.

Consistorul arhidiecezan
ort. rom. al Transilvaniei.

Nr. 630/1913.

(237) 1—3

Concurs.

Devenind vacant postul de paroh în parohia de clasa a II-a Miluan, protopresbiteratul Ungurașului prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești.

Dela concurenții se recere pregătirea completă pentru parohii de clasa a II-a

Cererele de concurs instruite conform normelor din vigoare se vor înainta în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar reflectanții la acel post, cu prealabilă înscuviințare cerută în scris dela protopresbiterul tractual se pot prezenta în parohie pentru a cânta, cuvânta eventual, a slugi sf. liturgie.

Fizeș-Sân-Petru, 16/29 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 656/1913 Prot.

(209) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei vacante Criș cu filiile Cloașterf și Mesendorf în senzul Veneratului ordin Consistorial dto 7 Maiu a. c. Nr. 5692 Bis. 1913, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererele concursuale instruite conform prescrierilor în vigoare să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar reflectanții, — cu știrea subscrisului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica din materia Criș, asemenea în filiile aparținătoare spre a-și arăta aptitudinea în cântare, tipic, cuvântare sau celebrare, și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 7/20 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 684/1913 protb.

(243) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante Andrașfalău (Székely-Andrásfalva) în sensul Veneratului ordin Consistorial dto 13 August a. c. Nr. 10,606 bis., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererele concursuale instruite conform prescrierilor în vigoare, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar reflectanții, — cu știrea subscrisului, — să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica din loc, spre a-și arăta destoinicia în cântare, tipic, cuvântare sau celebrare și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, în 20 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 626/1913

(245) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Curtuișul-mic (Kiskörtvélyes), protopresbiteratul Cetate-de-peatră se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul e: 200 cor. dela comuna bisericească, din repartitie pe popor; 100 cor. ajutor dela P. V. Consistor arhidiecezan, iar restul de 900 cor. ajutor cerut dela stat; grădina și cvartir deplin corespunzător în natură.

Concursurile înzestrate cu documentele recerute să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápös) 20 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului „Cetate-de-peatră“ în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 2674/1915 pret.

(241) 2—3

Concurs.

Devenind postul de vicanotat comunal vacant prin abdicare în comuna Tilicske, pentru îndeplinirea lui prin alegere scriu concurs și invit pe candidații de notar cvalificați conform cerințelor legii, — de a-și înainta prin autoritatea lor competentă cererile instruite cu dovezile de lipsă, la oficiul pretorial până în 15 Octombrie a. c. Szelistye, în 1 Septembrie 1913.

Primpretorul cercual.

Nr. 454/1913

(235) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale diu Gelmar și Măgura, tractul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. La școala din comuna Gelmar 160 cor. din repartitie dela popor și restul de 1040 cor. după cerințele legii școlare din a. c. să cere dela stat și e în perspectivă a se acorda îndată ce postul va fi ocupat, pe care însă la cazul de denegare, parohia nu se obligă al solvi.

Cuartir liber în edificiul școalei, relut de grădina, iar 50 cor. pentru încălzirea salei de învățământ.

2. La școala din comuna Măgura 400 cor. salar din repartitie culturală dela biserica, cvartir în natură și lemne pentru încălzit, iar restul de 800 cor. s'a cerut dela stat, care însă la caz de denegare, parohia nu se obligă al solvi.

Cei aleși la aceste posturi sunt îndatorati a ținea strana și instrua pe elevi în cântările bisericești, a conduce copii în Dumineci și sârbători la biserica și a cânta cu ei cântările liturgice.

Concurenții sunt obligați a se prezenta într-o Duminecă ori în vre-o sârbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Vor fi preferiți cei-ce vor putea forma un cor. Doritorii au a-și așterne rugărilor instruite conform legii din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Orăștie, la 16 August v. 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al Orăștiei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 759/1913

(238) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător-cantor din comuna bisericească Boroșnoul mic (prin gara Nagyborosnyó) în protopresbiteratul Treiscaune, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela popor câte 1.60—2 cor.
2. Dela Veneratul Consistor 150 cor. anual.
3. Restul dela stat.
4. Cvatir în natură și 20 cor. pentru grădina.

Concurenții vor avea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica spre a-și arăta cunoștințele în cântări și tipic. Alesul va fi îndatorat a forma cu tineret cor și a cânta în biserica.

Concursurile sunt a se trimite la oficiul protopopesc rom. gr.-or. al Treiscaunelor în Bereczk, comit. Hármszék.

Brețcu, 18 August 1913.

Oficiul protopopesc rom. gr.-or. al Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresb.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională gr.-or. română din comuna Băița, protopresbiteratul Zarand, se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul împreunat cu acest post este de 1200 coroane, și anume: dela comuna bisericească 600 coroane, iar restul s'a cerut dela Ven. Consistoriu, ori dela stat; lemne pentru încălzitul salei de învățământ în sumă de 64 coroane, quartir și grădina în natură.

Învățătorul care va fi ales e deobligat:

1. A conduce copiii la biserica în toate Duminecile și sârbătorile și a cânta cu ei la sf. liturgie.
2. A instrua copii în religione și a ține școala de repetiție.
3. A cultiva grădina de pomi.

Cei ce vor ști conduce corul bisericeii de adulți vor fi preferiți, pentru ce li se pune în perspectivă ceva remunerație.

Petițiile instruite conform legilor sunt a se trimite P. On. oficiu protopresbiteral în Brad și a se prezenta la biserica spre a face cunoștință cu poporul.

Brad, la 9 August 1913.

Din ședința comitetului parohial ținută la 13 Iulie 1913.

George Drăgan
președinte.

Nicolae Popica
notar.

Nr. 543/1913.

(232) 2—3

Vidi:

Vasile Dămian
protopresbiter.

Instrucțiune perfectă în limba engleză (limba română de predare) dă

(242) 2—3

Hermine Albrich,

Harteneckgasse Nr. 36.

(Diplom der „Association for the Education of women. Oxford“).

Atențiune!

În locuința mea din Sibiiu, Piața-mică Nr. 25, etajul I. se află de vânzare cu prețuri de tot reduse următoarele mărfuri:

- 120 duz. Gulere pentru domni per duz. K 2-50, pe buc. 25 fil.
- 10 „ Manschete pentru domni per duz. K 4—, pe b. 40 fil.
- 500 bucăți Cravate dela 20 fileri per bucată.
- 100 „ Bastoane pentru domni.
- 150 „ Sepci de postav și plüsch, pentru domni și copii.
- 45 „ Plapome vatate.
- 1200 metri Stofe diverse foarte ieftin.
- 1500 „ Trese, șinoare de mătăasă în loc de 24 fileri per metru, acum numai 8 fileri și încă mulți artici neinduși aici.

Afară deaceea o oglindă mare și frumoasă și 4 galantare de acățat pe ușa de prăvălii.

NB. La târgul de țeară care va fi în 14, 15 și 16 Septembrie a. c., voi expune toate mărfurile în o șatră în Piața-mare a orașului Sibiiu spre totală desfacere.

Cu toată stima

Aurel Popescu,

comerciant în Sibiiu

Piața mică Nr. 25, etajul I.

(240) 3—3

Nr. 496/1913

(228) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc împreunat cu postul cantoral dela școala confesională gr.-or. din Medesfalău, protopresbiteratul M.-Oșorheiu se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1200 cor. și anume dela biserica 270 cor. dela popor 200 cor., venitele cantonale 130 cor., restul de 600 cor. ajutor votat dela stat.
2. Cvatir în edificiul școalei.
3. 1/4 jugăr grădina.

Pe lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare — alesului respective instituitului învățător la acest post i-se impune ca datorință a conduce elevii la serviciile divine din biserica și a cânta cu ei răspunsurile liturgice, și a forma un cor cu tinerimea adultă.

Petițiunile concursuale înzestrate cu documentele recerute să se aștearnă subscrisului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Până înainte de alegere cu 8 zile concurenții au a se prezenta în comună spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorheiu, 12/25 August 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român.

Stefan Russu
protopop.

Fetițe de școală,

eventual domnișoare pot avea întreagă întreținere într-o familie fruntăze românească. Limba de conversație este cea germană. Pian în casă. Prețuri moderate. Adresa: Bruckenthalgasse Nr. 9.

(244) 1—1

Pentru Librăria arhidiecezană din Sibiiu se caută

o calfă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta ofertele în scris adreseate Comisiunei administrative a tipografiei și librăriei, indicând totodată și pretenșiunile lor, pe lângă cari își oferă serviciul.

În croitul și cusutul albiturilor de orice specie — dă instrucțiune perfectă

Maria Lurz,

Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 6.

Primesc totodată domnișoare în întreținere completă.

(236) 3—4